

ŠPORTOVÉMU KLUBU BRATISLAVA

24. októbra 1948

Obraciam sa na Vás vo chvíli zvlášť vzrušenej, vo veci zvlášť naliehavej so žiadosťou zhodnúť sa na mienke o jej nebezpečných následkoch i o spôsoboch spoločného zápasu proti nej; spoločného zápasu všetkých slušných a uvedomelých športovcov i kultúrnej a politickej správy našej domoviny.

Mám konkrétne na mysli výčiny, ktoré sa opätovne odohrali pri nedeľnom zápase s pražskou Sláviou na Vašom ihrisku, a dôsledky, ktoré z nich plynú.

Netreba byť športovcom ani oddaným stúpencom tej-ktorej športovej disciplíny či toho-ktorého športového klubu, aby nás radosťou nenaplňoval potešiteľný rozmach slovenského športu. Avšak jeho cesta k úspechu a k spravodlivému oceneniu má svoje presné zákony a prísne podmienky. Pri tejto príležitosti netreba sa zmieňovať o všetkých pravidlách a podmienkach úspešného napredovania nášho športu. Isté však je, že mu nepomôže, naopak, vo vysokej miere škodí slepý, nesúdný fanatizmus priateľov a prívržencov, vytvárajúci čím ďalej tým väčší priam neznesiteľnú atmosféru na našich ihriskách.

V športových a telovýchovných zápasoch chceme vidieť čestné zápolenie, skúšku zdatnosti a pri stretnutiach reprezentantov rozličných národov vytváranie ovzdušia priateľstva a dorozumenia pri športovom súperení. Týmito pohnútkami a vlastnosťami by mali byť naše športové podujatia naplnené aj preto, lebo oceňujeme ich obrovský výchovný význam aj u veľkého množstva ľudí na športových podnikoch priamo nezúčastnených. Sú však — prosím Vás — naše športové podniky vedené takýmto duchom? Tieto princípy, pre ktoré jedine má šport a telovýchova nejaký širší zmysel, sú pri zápasoch zahlušené v krikú obecenstva, ktoré nadrží „svojmu“ mužstvu, „svojmu“ klubu alebo, najnovšie, dokonca svojmu

typu, ktorý deň predtým upísalo v športovej kancelárii. A keby len toto! Ale nezodpovedne si vymáha úspech „nášho“ mužstva, klubu alebo i môjho typu spôsobom, ktorý vlastne prichodí kvalifikovať štátnemu zástupcovi podľa trestného zákonníka.

Tieto spôsoby želateľnému rozmachu športu a telovýchovy nepomáhajú nikde a slovenskému športu zvlášť nenapomôžu k úspechu a napredovaniu. Toto je taká prítulnosť, ktorá rozvoj nášho športu môže udusiť. Toto je „oddanosť“, ktorá sa musí premôcť a z našich ihrísk odstrániť, pretože je súčasťou nášho športu zo „samej lásky“ ubíť. Aj preto treba tento zjav odstrániť z našich ihrísk, lebo dáva možnosť priamym i pokútnym nepriateľským elementom, ktorým vonkoncom nezáleží na našom športe, ale záleží im na vyvolávaní politického znepokojenia a provokácií, páchať uprostred zavedeného športového obecnstva svoje nečisté atrocitu.

Treba, aby sme sa zhodli na tom, že na našich ihriskách musí byť konečne poriadok a treba, aby sme sa o zavedenie poriadku usilovali pospolu športovci v zhode s politickou i kultúrnou správou Slovenska. Žiadam Vás, aby sme sa podujali pod čerstvým dojmom nedeľných nezrovnalostí pospolu k takejto akcii. Či Váš zápas so Sláviou bol právom ukončený predčasne alebo nie; či rozhodca postupoval podľa predpisov alebo nie, neprichodí rozsúdiť na tomto mieste. Som presvedčený, že trestná komisia ČOS, i keď prísne, spravodlivo zväži všetky okolnosti a vypovie rozhodnutie, zodpovedajúce nezaujatému zmyslu pre spravodlivosť. Keď však spravodlivosť žiadame, musíme byť spravodliví my predovšetkým. A tu bez ohľadu na výrok trestnej komisie treba povedať, že je neprípustné na našich ihriskách zľahčovať, dokonca fumigovať rozhodcové rozhodnutia, nech už zo strany obecnstva alebo i hráčov, a je vonkoncom neprípustné vytvárať proti rozhodcovi, dokonca i proti súperovi nepriateľské ovzdušie spoza bariéry a túto nepriateľskú atmosféru podnecovať rozličnými neprístojnosťami na ihrisku.

Ako sa nedá vytlačiť klin klinom, hlúposť sa nenaopraví hlúposťou a prípadná zaujatosť znásobením zaujatosti! Šport je predovšetkým disciplinovanosť.

A svoje obecenstvo naučí disciplinovanosti hráč len vtedy, keď sám je disciplinovaný.

Navrhujem Vám, aby ste Vy predovšetkým, ako vedúca zložka nášho športového života v hlavnom meste Slovenska, rozvinuli pôsobivú akciu, orientovanú tak na výkonných športovcov ako aj na naše športové obecenstvo. A navrhujem Vám, aby ste hľadali spôsoby v spolupráci s obecenstvom znemožniť výčiny takých živlov v publiku, ktoré zreteľne sa pokúšajú zneužívať popularitu športových podnikov na pokútne prejavy politické alebo na iné zavrnutiahodné skutky. Lahostajnosť voči takýmto možnostiam za bariérami je hriešna a škodlivá.

Bratislava bezpodmienečne musí mať dobré meno tak v republike ako aj v zahraničí, aby sa mohol jej šport náležite a zaslúžene rozvíjať a napredovať. Avšak niekoľko doterajších skúseností, dokonca i pri zápasoch medzištátnych, nám túto dobrú povest nezískali. A ešte niečo, na čo som Vás upozornil v inom liste, ktorý som Vám poslal po návrate z mexického zájazdu. Správanie sa športovcov takisto ako aj obecenstva pri ich produkciách má ďalekosiahly dosah na našu mládež. Najnamáhavejšiu prácu nášho vychovateľa môže pokaziť zlý príklad na našich ihriskách. Naproti tomu všetky ušľachtilé úsilia našej školy môže podstatne podporiť dôstojný športový duch pri rozličných telovýchovných podujatiach. Záleží teda veľmi na tom, *ako, akým spôsobom* získava svoje úspešné výsledky náš športový ruch. Ak ich dosahuje nefair prostriedkami, nie ušľachtilým uplatnením svojej zvrchovanosti, nie je čo stáť o výsledky, nech by boli akékoľvek. Nie je čo stáť o ne, pretože nám súčasne nevychovali k ušľachtilosti a k fair hre masu mládeže a obecenstva, ktoré náš šport sleduje. Naproti tomu i menej atraktívne výsledky, dosiahnuté v čestnom zápole a v skutočnom športovom duchu, sú vzácnejšie, pretože sú pre výchovu jedine užitočné.

Treba si nám tieto princípy neprestajne uvedomovať a uvedomujeme si ich najmä teraz, ešte pod čerstvým dojmom posledných udalostí na Vašom ihrisku. A ak budú podnetom na rozvinutie široko

založenej výchovnej akcie, v ktorej zodpovední a uvedomelí športovci budú mať taký istý podiel ako činitelia kultúrni a politickí, povieme si, že bola nám i tá nedefinovaná neprijemnosť na úžitok.

Váš
L. Novomeský

Povereníkov list vyšiel 24. X. 1948 v Pravde (č. 248) s nasledujúcimi titulmi a podtitulkami: Otvorený list povereníka Novomeského ŠK Bratislava. Poriadok musí byť aj na ihriskách. Fanatizmus priateľov a prívržencov klubom iba škodí — Vrátiť športovým a telovýchovným podnikom ich pravý zmysel — Za dobré meno a ďalšie možnosti rozvoja športu v Bratislave.

Pred listom vyšiel ešte aj tento perex:

„Bratislava — Povereník školstva L. Novomeský, do ktorého rezortu patrí aj naša zjednotená telovýchova, poslal Športovému klubu Bratislava list, ktorý pre jeho všeobecnú platnosť a neobyčajne veľký význam uverejňujeme v doslovnom znení.“

Prvoligový futbalový zápas ŠK Bratislava (jeho nástupcom je dnešný Slovan CHZJD) — Slavia Praha za stavu 2:1 rozhodca Fladung v 63. min. odpískal „pre údajné hádzanie škváry do ihriska“ (Pravda 18. X. 1948). V článku o zápase chýba niekoľko riadkov, ale dá sa z neho zistiť: po trestnom kope proti ŠKB sa vytvoril „zhluk hráčov“ a rozhodca vylúčil Bratislavčana Venglára. Do „sporu“ asi neprímerane zasiahla časť obecnstva, rozhodca zápas predčasne skončil, slavisti opustili ihrisko. Dovtedy to bol „veľmi pekný zápas“. O účinkovaní obecnstva ani slovo. Až 20. X. v správe o zasadnutí hracej komisie cituje Pravda vyhlásenie vedenia Slavie, že aj hráč Buchta bol „udretý kameňom“ a že „pre výčiny obecnstva nebolo možné pokračovať v hre“. Technický náčelník ŠKB však pokladal rozhodnutie rozhodcu za „prenáhlené a neodôvodnené“. 22. X. v článku Zachovať športovú vyspelosť! sa hovorí, že rozhodca nie je neomylný, ale posudzovať jeho chyby „prichádza iným, na to povolaným činiteľom a nie bezuzdnému, ba až chronickému fanatizmu jednotlivcov v hľadišti“. A že „značný podiel na udalosti na bratislavskom stadiu nesie časť obecnstva, ktorého správanie sa, žiaľ, nie je nového dáta“.

25. X. 1948 značka (fc) vyslovuje v Pravde mimoriad-

nu spokojnosť s výsledkom „urovnania incidentu“ v článku Prípád ŠKB — Slavia spravodlivo vyriešený. Hracia komisia rozhodla, že nedokončený zápas sa zopakuje bez obecnstva, priestupok vylúčeného hráča pôjde na ďalšie vyšetrenie, rozhodcovi navrhla, aby sa dobrovoľne vzdal rozhodovania „až na ďalšie“. Všetci vinníci boli teda potrestaní, ale súčasne to všetko „znamená jasnú výstrahu do budúcnosti, lebo je nemysliteľné, aby sme sa v športe, ba čo viac aj naši verejní činitelia, museli zapodievať odsúdeniahodnými a do neho nepatriacimi výčinmi, či ich už zavinil jeden, druhý alebo tretí...“

Novomeský sa odvoláva na list, ktorý hlavnému bratislavskému klubu poslal predtým. List vyšiel v Pravde 7. IX. 1948 pod titulom — Laco Novomeský: Treba oceniť spôsob, akým ste dosiahli úspechy. Redakcia v perexe tvrdí, že prináša v plnom znení prejav, ktorý v zastúpení PŠO a poverenika školstva prečítal pri vítaní futbalistov ŠKB na vajnorskom letisku dr. P. Handzo. Štýl i podpis (nehovoriac o označení samého autora) však dokazuje, že naozaj išlo o prihovor vo forme listu. Jeho „plné znenie“ je takéto:

„Po návrate vášho mužstva z víťazného, doteraz jedinečného zájazdu v dejinách vášho klubu, dovoľte mi srdečne potriať ruku všetkým, ktorí sa o triumfálny úspech ŠK Bratislava v zámorí zaslúžili. Slovensko gratuluje a srdečne ďakuje predovšetkým, prirodzene, hráčom ŠK Bratislava, ale aj tým jeho funkcionárom, ktorí sa pričínili o pekné výsledky mexického zájazdu.

Nieto dôvodu nepripomenúť, že ste odchádzali pri nedôvere verejnosti, pri prevahe mienky, že situácia v našom futbale nie je taká, aby ste odchádzali na zahraničné zájazdy, pri ktorých musí byť isté percento pravdepodobnosti úspechu. Vy ste však rozptýlili už pri prvom verejnom vystúpení v Mexiku všetky obavy a pochybnosti. Za túto vašu pevnú vôľu ukázať skutočnú úroveň nášho futbalu a reprezentovať dôstojne zjednotenú čs. telovýchovu treba vám vysloviť vďaka predovšetkým.

Je tiež zrejmé, že váš zájazd nie je len reprezentácia športová, ale aj štátno-politická. A dvojnásobne vážna a zodpovedná v tomto období, keď najmä na kontinente, kde vám prichodilo vystupovať, je naša Republika v paľbe falošných podozrievaní a ohováraní. Vaše vystúpenia boli teda aj navýsost významnou misiou diplomatickou. Za úspešný zástoj ŠK Bratislava v tomto poslaní treba vysloviť ďalšie vreľé poďakovanie.

Trofeje, s ktorými sa úspešne mužstvo ŠK Bratislava vracia domov, ukazujú, že nieto krízy čs. futbalu. je

len kríza réžie, kríza športovej politiky. Futbal sám má predpoklady a výhľady na primerané reprezentácie nášho štátu. A za tento dôkaz sa vám poďakúva verejnosc nielen na Slovensku, ale v celom štáte.

Výsledky, s ktorými prichodíte domov, sú pekné a potešiteľné. Ale viac ako výsledky prichodí oceniť spôsob, akým ste ich dosiahli. To, že ste zvíťazili v zápasoch, v ktorých ste prekonávali súpera slušnou a bezchybnou hrou, aká podľa došlých správ očarila i národné mexické obecnosc a vyniesla vám označenie futbalových žonglérov-gentlemanov, to je najvýznamnejšie pri vašom terajšom zahraničnom podujatí a — dovoľte pripojiť poznámku vychovávateľa mládeže — to je tiež najvýznamnejšie z hľadiska formovania záujmu našich mladých ľudí o šport vôbec a o futbal zvlášť. A za toto vám vyslovujem po štvrtý raz vďaku.

Napokon vás prosím, aby ste si nefahli na vavríny, s ktorými sa domov vraciate a ktorými vás naši milovníci športu obsypú. Veľkosť úspechu uvažuje na vás veľkú zodpovednosť. Ukázali ste, čo viete a prirodzene sa bude žiadať od vás aj u nás taký výkon, aký ste predviedli obecnosc v Mexiku. Vytvorili ste úroveň, pod ktorú nesmiete klesnúť bez nebezpečenstva, že rozmrháte kapitál, ktorý ste pri zámorskom zájazde vytvorili. A tak vás prosím, aby ste dokázali, že vaše úspechy v zámorí neboli náhodné, ani dielom nálady, ale sú výsledkom cieľavedomého, disciplinovaného športového povedomia. V tomto zmysle si vás srdečne pozdravujem a želám veľa zdraru pri vašich ďalších podujatiach.

Váš Laco Novomeský“

Na 6-týždňovom zájazde v Mexiku ŠKB dosiahol 6 víťazstiev, 2 remízy a 1 prehru s celkovým skóre 27:10.